

Založené 1999

Pokoj a dobro

Katolícky časopis farnosti Markušovce
Ročník 14 Číslo 2 Apríl 2012

www.pokojadobro.sk

Snímka: P. Lazor

Ukrižovanie 2012

Ukrižovanie Krista pred vyše dvetisíc rokmi odhalilo krutosť vtedajšej doby. Čo by však bolo odhalené, keby sme Krista ukrižovali dnes? Pokúsme sa uvoľniť svoju predstavivosť. Možno by to vyzeralo aj takto:

Konečne chytili toho rebela, ktorý si dovoľoval v dnešnej slobodnej demokracii vstupovať modernému človeku do svedomia. Konzervatívny spiatokník! Sú toho plné médiá. Chystá sa proces, ale každý tuší, že aj tak ho to bude stáť život. Veď nemá žiadneho známeho právnika, ktorý by ho z toho „vysekal“. A keby sa aj taký našiel, požadoval by nehorázne vysokú sumu peňazí. A Ježiš údajne nepodpláca.

Už tri dni predtým sa schádzajú televízne spravodajské štáby z celého sveta. Mädlia si ruky, veď konečne zase stúpne sledovanosť. A pustia to v priamom prenose v popoludňajších hodinách. Neprekáža, že sa bude vysielat brutálna zabíjania v čase, keď to môžu vidieť aj deti. Ide predsa o peoplemetre.

Už sa prihlásili aj sponzori s reklamnými televíznymi vstupmi. Patria k nim: spoločnosť vyrábajúca dreve-

ný nábytok, predajca s osviežujúcimi nápojmi (najnovší s príchutou octu), železiarstvo s novou ponukou klincov a kladív, ale aj výrobca šatiek a klobúkov – veď čo ak z tejto akcie vyvstane nový módnny hit – trňová koruna v rôznych farbách.

Aj Pilát sa už pripravuje. Musí ešte zavolať svojmu dobrému známemu – advokátovi. Ten mu je zaviazaný kvôli jednej láskavosti. Tak nech ho patrične zastupuje. Známa reklamná spoločnosť blízka Herodesovej rodine vraj vyhrala tender na plagáty a bilbordy. Už visia všade. Jeden nechutnejší ako druhý. Trafili do čierneho, veď ľudia bažia po senzáciiach. A ľudia? Sú vraj plní zhnusenía, no napriek tomu tie plagáty a upútavky potajomky vyhládávajú a obzerajú si ich.

Zelený štvrtok, Veľký piatok, Biela sobota, Veľkonočná nedeľa. Ako rýchlo to ubehlo.

A tolké investície... Malo by sa z toho ešte niečo vyťažiť.

Predajnosť bulvárnych časopisov stúpa. „Venujú“ sa totiž Panne Márii. Či mala pod krížom vhodné oble-

čenie a kolkokrát si zotierala slzy na tvári – dosť často alebo len sem-tam? Ekonomické týždenníky analyzujú investovanie Judášových tridsiatich strieborných. Relácia Belasé z oblohy chce vydražiť zvyšky zachovalého nepotrhaného Ježišovho šatstva. Vraj na charitatívne účely. Organizácia pre rodovú rovnosť s ohoršením odsúdila fakt, že vedľa Ježiša viseli na kríži dvaja muži. Mala tam byť predsa jedna žena a jeden muž, nech je to vyvážené. A na trhovisku sa vedľa lacného čínskeho tovaru predáva podobizeň Krista s krížom v rôznych veľkostiach, farbách a materiáloch.

Rozruch okolo Veľkonočného Trojdnia utícha. No tvorcovia reality show už teraz uvažujú o novom „sociálnom“ programe, v ktorom by si mohli ľudia za celkom slušné peniaze zahrať jednotlivé postavy z krížovej cesty. Vraj už teraz je veľký záujem.

Ukrižovanie spred dvetisíc rokov odhalilo krutosť vtedajšej doby.

Súčasný ukrižovanie by zrejme o nás prezradilo ukrutnejšie...

Monika Hodnická

Vykúpenie človeka

Ondrej Švančara
čítaj str. 3

Krvavé počiatky svätej Cirkvi

Marek Cimbala
čítaj str. 5

Vynovil markušovský Boží hrob

Švančara/Lazor
čítaj str. 9

Milí čitatelia!

Celé Pôstne obdobie sme sprevádzali Ježiša na jeho krížovej ceste. Rôznymi spôsobmi. Pôstom, modlitbami, odriekaním, zvýšenou sebadisciplínou, pokáním, skutkami duševného i telesného milosrdenstva. Víťazné a slávnostné Hosana Velkonočného obdobia, ktoré prežívame, nám naplno ukázalo, aký to má všetko svoj úžasný zmysel a že takýto prístup k životu prináša svoje ovocie. Môže byť cestou našej spásy a tiež našej osobnej premeny.

Je veľa ľudí v našej farnosti, ktorí sú svojím „sprevádzaním Krista na krížovej ceste“ – a to nielen v Pôstnom období – pekným príkladom a vzorom pre ostatných.

Na tomto mieste je preto vhodné poďakovať za všetky prejavy a skutky obetavosti, ústretovosti, nezištnej práce pre spoločné dobro farnosti ľuďom, ktorí sú tými „veronikami“ a „šimonmi“ a ochotne pomáhajú, či pridávajú ruku k dielu.

Ďakujeme všetkým organistom a spevákom, ktorí počas celého roka dotvárajú dôstojný priebeh našich svätých omší. Považujeme to už akosi za samozrejmosť, že máme spievané sväté omše, hoci v mnohých farnostiach to vôbec samozrejmosťou nie je. Poďakovanie patrí členom Ružencového bratstva, že svojimi pravidelnými modlitbami vyprosujú veľa milostí pre našu farnosť a tiež aktívnou činnosťou pomáhajú udržiavať náš kostol v čistote a poriadku. Dôležitú úlohu tu zohráva aj pani kostolníčka, ktorá je nám príkladom svojou každodennou službou. Vďaka patrí hospodárskej aj pastoračnej rade. Zastupujú nás ostatných a pomáhajú našim kňazom riešiť problémy, ktoré sa týkajú nás všetkých. Osobitne v tomto období je potrebné poďakovať všetkým animátorom, ktorí sa trpezlivo venujú budúcim birmovancom. Práca s mládežou je namáhavá a vyžaduje si veľa úsilia. Veríme, že to priniesie svoje plody. Ďakujeme všetkým lektorom, ktorí musia mnohokrát prekonať svoju trému, aby s plnou dôstojnosťou sprostredkovali slová Svätého písma. Vďaka vyslovujeme všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľajú na tom, aby vychádzal náš spoločný časopis.

Netreba zabudnúť na všetkých kňazov, ktorí celoročne, ale obzvlášť počas sviatkov, vysluhujú sviatosť zmierenia. Celé hodiny sa zakaždým a nanovo sústreďujú na každého kajúcnika – či je to v kostoloch alebo pri lôžkach chorých a nevládných.

Nedá sa vymenovať všetkých... Je tu ešte množstvo ďalších ľudí, ktorí sú svojimi „neviditeľnými“ a „nenápadnými“ obetami, modlitbami a skutkami medzi nami nezastupiteľní.

Už sme si zvykli, že veľa aktivít v našej farnosti funguje akosi automaticky a samozrejme. Nič však nie je samozrejme. Každým dobrým skutkom aktívne sprevádzame Krista na krížovej ceste. A on sa nám za to bohato odmeňuje. Preto ďakujeme Bohu, že sú medzi nami ľudia dobrej vôle, vďaka ktorým je náš spoločný „farský život“ o kúsok lepší, krajší a duchovnejší.

Prajem nám všetkým veľa získaných milostí počas celého Velkonočného obdobia.

Monika Hodnická, šéfredaktorka

Kozie mlieko a výrobky z neho z pohľadu detského lekára

Prvé zmienky o kozom mlieku a jeho využití môžeme nájsť už v starozákonných biblických spisoch. Kozie mlieko je tradičným mliečnym nápojom v Novom Zélande, Austrálii, Taiwane, Kórei, krajinách Stredného východu alebo Južnej Ameriky. V Európe sa tradícia kozieho mlieka týka predovšetkým južných oblastí v okolí Stredozemného mora a v minulosti i Veľkej Británie. Na chov kôz sú v Európe ideálne Alpy či Švajčiarsko. Na produkciu mlieka sú vhodné len niektoré vybrané či šľachtené plemená kôz, ktoré produkujú najkvalitnejšie mlieko práve v čase jesene.

Kozie mlieko má svojím zložením mnohé prednosti. Jeho zloženie i spôsob trávenia v tráviacom systéme sa najviac podobá materskému mlieku. Obsahuje viac minerálov – hlavne draslíka, vápnika a fosforu. Je bohatým zdrojom stopových prvkov – hlavne zinku a selénu. Kozie mlieko dokonca obsahuje viac kvalitných tukov dôležitých pre vývoj nervového systému u rýchlo rastúceho dieťaťa ako materské mlieko. Je výživovo hodnotné a upravené o chýbajúce vitamíny a železo v pasterizovanej či sušenej forme. Má svoje miesto i vo výžive dojčiat, batoliat i starších detí a výborne vplyva na proces trávenia – je ľahšie stráviteľné, viac šetrí črevnú sliznicu a obsahuje kvalitnú vlákninu.

V odborných medicínskych kruhoch možno nájsť výhrady ku kozieho mlieku predovšetkým pre tzv. alergiu na bielkovinu kravského mlieka, ktorá sa vyskytuje hlavne u detí do štyroch rokov. Práca detských lekárov, ktoré preferujú tento druh dojčenskej výživy, však uvádzajú, že alergia sa týka iba obmedzenej časti bielkovín, čo v praxi znamená, že kozie mlieko alergizuje v menšej miere a v inom spektre bielkovín, ako je to v prípade kravského mlieka. Napriek tomu pediatri pobádajú k väčšej obozretnosti pri konzumácii kozieho mlieka u detí s alergickým ochorením. V prípade dokázanej alergie na kravské mlieko možno odporučiť podávať kozie mlieko, len ak zlyhajú všetky dostupné možnosti. Sú však známe i prípady dojčenského ekzému či alergie na bielkovinu kravského mlieka, ktoré sa zlepšili či upravili práve vďaka výžive kozím mliekom. Dobré skúsenosti s kozím mliekom v prípade alergických ochorení však pochádzajú ešte z čias, keď neboli dostupné na trhu komerčne vyrobené nízkoalergizujúce mliečne náhrady.

Tvaroh z kozieho mlieka je mäksí a lepšie stráviteľný ako tvaroh z kravského mlieka. Paradoxne práve syr z kozieho mlieka viac alergizuje ako samotné kozie mlieko, pretože obsahuje vo vyššej koncentrácii alergizujúce beta-kazeínové bielkoviny. V súčasnosti sa priemyselne vyrábajú aj kaše z kozieho mlieka obohatené o ovocné zložky či tmavé obilniny. Majú svoje miesto v spestrení jedálneho lístka aj u chorého dojčaťa či batolaťa.

Na záver treba dodať, že kozie mlieko a jeho výrobky, za dodržania hygienických a výživových kritérií, majú svoje miesto v sortimente výživy zdravých detí rovnako ako i vo vybraných prípadoch u chorých detí.

MUDr. Jana Virčíková

Vykúpenie človeka

Predobrazom vykúpenia je vyslobodenie Izraela z egyptského otroctva. V tomto vykúpení sa sám Boh ujíma svojho ľudu a svojou mocou, ktorá prevyšuje všetky iné moci, láme egyptské jarmo. I v tomto prípade sa vykúpenie deje prostredníctvom človeka, ktorým je Mojžiš, pretože Boh do nášho sveta nevstupuje bez ľudského súhlasu. V našom svete koná vždy v závislosti od človeka. Práve v tom spočíva naša veľkosť i naša dôstojnosť. Pred Bohom sme dospeli a za náš svet plne zodpovední.

Učenie o prvotnom hriechu úzko súvisí s vykúpením, ktoré uskutočnil Kristus. Od momentu dedičného hriechu leží medzi nami a Bohom priepasť, ktorú hriešny človek nie je schopný vlastnými silami preklenúť. Preto ju v dare svojho Syna preklenie sám Boh. Sú to naše hriechy, ktoré zakrývajú Božiu tvár a dobrotu. A je to zlý duch, ktorý sa snaží o to, aby nás od Boha izoloval, čo sa mu darí vždy vtedy, keď páchame hriech, keď žijeme v hriechu. Preto je potrebné očistenie od hriechov a vyslobodenie človeka z moci zlého ducha, ktoré sa uskutočňuje prostredníctvom Kristovej krvi vyliatej za nás. Adam bol neposlušný až na smrť. Ježiš uzmieruje Božiu velebnosť svojou poslušnosťou až na smrť. Preto môže svätý Peter vyjadriť apoštolskú vieru v Boží plán spásy: „*Viete predsa, že ste zo svojho prázdneho spôsobu života, zdedeného po predkoch, boli vykúpení nie snád' nejakými vecami pomínutelnými, striebrom alebo zlatom, ale drahou krvou Krista ako bezúhonného a nepoškrveného baránka. On bol totiž k tomu vyhladaný už pred stvorením sveta, ale objavil sa až teraz, na konci časov*“ (1 Pt 1,18 – 20).

Križ je zjavením Božej bolesti nad človekom a zároveň prenesmiernej Božej dobroty. Na križi sa stretá ľudská zloba s nesmiernou dobrotou Bohočloveka. Boh všetkému dáva iný zmysel.

Tajomstvo kríža má viac rôznorodých príčin a dôvodov. Na jednej strane sme my, hriešni ľudia navedení démonmi, ktorí každým svojím hriechom znovu kričme: „Ukrižuj ho!“. Nie sú to židia, ale sme to my všetci. Nie vtedy, niekedy v historickom čase, ale teraz a tu. Na druhej strane je to nesmierna Božia dobrota, ktorá toto všetko berie na seba a premieňa. Ježiš je úplne iný ako my, dokonale poslušný Otcovi. Tichý a pokorný srdcom. Svoj život dáva úplne dobrovoľne. V deň pred svojím umučením vzdáva vďaka Bohu za všetko, i keď vie, čo ho čaká. Dobrorečí a láme chlieb, svoje telo dobrovoľne obetuje za nás. Je to dobrota Syna, ktorá vo vďačnosti všetko mení, práve v Eucharistii a v Eucharistii. „*On v tú noc, keď bol zradený, vzal chlieb, dobrorečil, lámal a dával hovoriac: „Toto je moje telo, ktoré sa obetuje za Vás.*“

Spása, ktorú uskutočnil Ježiš je plne ľudská, ale zároveň úplne Božská, pretože nám zjavuje, že sila človeka je

v Bohu, v zjednotení s ním. Plne ľudská je v tom, že Ježiš žil svoj život ako človek uprostred nás, vo všetkom nám podobný okrem hriechu. Jeho život je skutočný ľudský život od momentu počatia, cez narodenie, rast v múdrosti a milosti pred Bohom i pred ľuďmi, zostúpenie Ducha Svätého pri krste, až po zápas so Satanom, ktorý sa prejavuje v pokúšaní a vrcholí na križi. Kristus na križi diabla premohol tým, že hoci ho zlo obklopovalo zo všetkých strán, on sa nestal zlým. Bol stále zjednotený s Otcem a v každom okamihu žil Božím slovom. Poslušný až na smrť ukázal východisko zo smrti.

Kristovo vzkriesenie je radikálnou obnovou všetkých vecí. Boh zotiera nielen náš hriech, ale aj našu vinu. Boh nechce, aby sme k nemu pristupovali s pocitom viny, ak sme svoj hriech uznali. Človek sa stáva dobrým, až keď uverí, že jeho Boh je nekonečné dobro.

Ondrej Švančara
Snímka: P. Lazor

Umučenie Krista z pohľadu lekárov

Potenie krvou

Fyzické utrpenie Krista začalo v Getsemanskej záhrade. Z mnohých aspektov tohto počiatočného utrpenia, je z pohľadu fyziológie jednou z najväčších zaujímavostí pot krvi, ktorý ako jediný spomenul iba evanjelista Lukáš, ktorý bol lekárom. Píše: „A on sa v smrteľnej úzkosti ešte vrúcnnejšie modlil, pričom mu pot stekal na zem ako kvapky krvi“ (Lk 22, 43 – 44). Pod veľkým emocionálnym stresom, pod ktorým náš Pán trpel, môžu popraskať tenké kapiláry potných žliaz. Takto sa zmieša krv s potom. Tento proces môže spôsobiť zjavnú slabosť a možný šok.

Bičovanie

Rímsky legionár pristupuje s bičom vo svojej ruke. Je to krátky bič, pozostávajúci z niekoľkých ťažkých, kožených jazykov s dvoma malými olovenými guľkami na každom konci. Tento ťažký bič je švihajú s plnou silou znovu a znovu cez Ježišove ramená, chrbát a nohy. Najprv iba jazyky režu kožu. Potom, ako údery pokračujú, dostávajú sa hlbšie do podkožného tkaniva, spôsobujú prvé krvácanie z kožných kapilár a žíl, až nakoniec vytryskuje arteriálne krvácanie z ciev, ktoré sú pod svalmi. Malé olovené guľky najprv urobia veľké, hlboké rany, ktoré ostávajú otvorené po opakovaných úderoch. Potom koža na chrbte visí na dlhých pásoch a celá časť je nerozoznateľná roztrhaná masa.

Tŕním korunovanie

Rímski vojaci zaplietajú ohybné prúty pokryté dlhými ostňami do tvaru koruny, ktorú zatláčajú na Ježišovo temeno. Znovu prichádza hojné krvácanie, pretože skalp je jeden z najviac vaskulárnych častí tela. Vojaci berú palicu z jeho rúk a bijú ho po hlave, pričom sa tŕne zarážajú hlbšie a hlbšie. Nakoniec, keď už sú unavení zo sadistického športu, trhajú z neho rúcho. Majúc už zaschnutú krv a sérum v ranách, toto strhnutie spôsobuje neznesiteľnú bolesť a rany začínajú znovu krváčať.

Nesenie kríža

V úcte k židovskému zvyku mu Rimania vracajú jeho rúcho. Ťažké patibulum (menšia, vodorovná časť kríža) je zviazané cez jeho ramená. Napriek snahe kráčať vzpriamene, pod váhou kríža sa potkýna a padá. Drsné drevo trámu sa zadiera do jeho rozorvanej kože a ramenných svalov. Pokúša sa vstať, ale ľudské svalstvo je tlačene nad svoje schopnosti.

Ukrižovanie

Patibulum je umiestnené na zem a Ježiš je rýchlo hodený späť svojimi plecami na drevo. Legionár nahmatáva jamku vpredu na zápästí. Zabíja ťažké, štvorcové, tepané klince cez zápästia hlboko do dreva. Ľavá noha je zatlačená pod pravú nohu a s oboma natiahnutými nohami, špičkami smerom dole, je zabitý kliniec cez klenbu každej končatiny, nechajúc kolená mierne pohyblivé. Teraz je obeť skutočne ukrižovaná. Ako sa kríž pomaly zavesí, s väčšou váhou na klincoch zabíjajúc v zápästí začne vyražať neznesiteľná bolesť cez prsty, celé ruky explodujú v mozgu – klince v zápästí robia tlak na mediálne nervy.

Pri snahe zdvihnúť sa a zabrániť tomuto mučivému ňahovaniu, ukrižovaný necháva svoju plnú váhu na klinci na nohách. Znovu prichádza prenikavá bolesť, pretože kliniec rozodiera nervy medzi kosťami priehlavku na nohách. V tomto bode, keď sa ruky unavia, zachvátia svaly obrovské vlny kŕčov, zvierajúc ich hlbokou, neustávajúcou, pulzovitou bolesťou. Pri týchto kŕčoch nastáva neschopnosť pozdvihnúť sa vyššie. Visiac na svojich rukách, sú prsné svaly paralyzované a medzirebrové svaly sú nefunkčné. Do pľúc sa môže dostať vzduch, ale nemôže byť vydýchnutý. Ježiš bojuje o hoci aj jeden malý nádych, skúšajúc sa zdvihnúť. Ale nakoniec sa kyslíčnik uhličitý nahromadí v pľúcach i v krvnom obehu a kŕče čiastočne ustúpia. Prerušovane je schopný sa vytlačiť vyššie, aby vydýchol a nadýchol sa životodarného kyslíka.

Ježiš zažil hodiny nekončiacej bolesti, cykly zvierajúcich kŕčov, prerušo-

vané čiastočné dusenie, pálivú bolesť, ktorá vznikala trhaním tkaniva z jeho rozorvaného chrbta pri pohyboch hore a dole po drsnom dreve.

Potom začína ďalšia agónia – hrozná drvivá bolesť hlboko v hrudníku,

keď sa osrdcovník pomaly naplňa sérom a začína stláčať srdce. Prichádza koniec. Strata tkanivovej tekutiny dosiahla kritickú úroveň, stlačené srdce sa snaží pumpovať ťažkú, hustú, stagnujúcu krv do tkanív, zmučené pľúca sa freneticky snažia nabrat v malých hltoch vzduch. Zjavne dehydrované tkanivo posielalo do mozgu záplavu stimulov. Ježiš prestáva dýchať a umiera.

Prebodnutie boku

Legionár zjavne chcel mať dvojnásobnú istotu smrti, tak pichol kopiju cez piaty medzirebrový priestor, nahor cez osrdcovník do srdca „a okamžite vyšla krv a voda“ (Jn 19, 34). To znamená, že nastal únik vodnej tekutiny z vaku obkolesujúceho srdca, čo dávalo posmrtný dôkaz, že náš Pán nezomrel typickou smrťou pri ukrižovaní – udusením, ale na zlyhanie srdca (zlomenie srdca) kvôli šoku a stlačeniu srdca tekutinou v osrdcovníku.

Marek Ondra, kaplán
Snímka: internet

Krvavé prvopočiatky svätej Cirkvi

Pri nanebovstúpení Pána mala Cirkev v celom Judsku a Galilei okolo 500 prívržencov, z ktorých 120 – keď už rátať i apoštolov – žilo v Jeruzaleme. V Turíčny deň (na zoslanie Ducha Svätého) sa dalo po Petrovej kázni pokrstiť 3000 a potom ďalších 2000 ľudí (krst sa v raných dobách udeľoval ponorením celého tela do vody). Prvú cirkevnú obec v Jeruzaleme tvorili žido-kresťania. Pre rastúci počet členov Cirkvi, apoštoli vybrali sedem mužov, medzi nimi aj Štefana, a ustanovili ich za diakonov, ktorí ich mali zastupovať v menších veciach.

Počet vyznávačov Krista rapídne narastal, čo nebolo po vóli židovskej rade. Preto viackrát žiadali od apoštolov, aby prestali hlásať Ježišovo meno; väznili ich a bili. Svoj postoj nezmenili ani po výzve židovského učiteľa zákona Gamaliela, ktorý povedal: „Preto Vám teraz hovorím: Nechajte týchto ľudí a prepustite ich, lebo ak je tento zámer alebo toto dielo od ľudí, rozpadne sa, ale ak je od Boha, nebudete ich môcť rozvrátiť. Aby ste sa neocitli v boji proti Bohu!“ (Sk 5, 38 – 39). Spor sa vyhroutil, keď Štefan kázal o zrušení Starej zmluvy Kristom, čo už židia nemohli zniesť, preto ho bez regulárneho súdneho procesu ukameňovali asi v roku 35. Takto sa Štefan stal prvým mučeníkom svätej Cirkvi.

Pre prenasledovanie zo strany židov viacerí veriaci zanechali Jeruzalem, rozprchli sa po vidieku a šírili evanjelium aj mimo Galilei a Judska. Postupne zakladali ďalšie cirkevné obce; napríklad v Antióchii, hlavnom meste Sýrie, vznikla cirkevná obec pozostávajúca prevažne z pohanov. Práve tu

boli prívrženci Cirkvi prvý raz nazvaní – kresťanmi.

Asi v roku 33 Pán zázračne obrátil neskoršieho apoštola národov sv. Pavla. Pred obrátením sa volal Šavol a bol to horlivý žid – farizej, obranca Zákona. Po obrátení vykonal sv. Pavol tri misijné cesty medzi pohanské národy. Na prvej ceste zašiel na Cyprus, na druhej do Grécka a na tretej do Malej Ázie a Španielska. Medzitým bol viackrát väznený a týraný, až napokon zomrel mučeníckou smrťou štátim v roku 67 v Ríme počas Nerónovho prenasledovania. Je pochovaný na mieste, kde dnes stojí Bazilika sv. Pavla za hradbami.

Sv. Peter bol ustanovený Kristom za hlavu Cirkvi. V samotnej Cirkvi požíval veľkú autoritu. Zomrel podobne ako sv. Pavol v Ríme za Nerónovho prenasledovania pravdepodobne v roku 67. Bol ukrižovaný hlavou dole. Podobný osud stihol aj ostatných apoštolov, o živote ktorých sa zachovalo minimum správ. S istotou však vieme, že

hlásali evanjelium po celom svete, robili zázraky a zakladali cirkevné obce. Sv. Jakub Starší zomrel štátim v roku 44 za panovania Herodesa Agrippu. Sv. Ondrej (Andrej) zomrel pravdepodobne v Grécku ukrižovaním asi v roku 70. Sv. Jakub Mladší zomrel ukameňovaním v roku 62. Sv. Filip bol umučený v Hierapolise. Sv. Júda Tadeáš a sv. Šimon boli umučení v Perzii. Sv. Matúš bol umučený pravdepodobne v Etiópii a sv. Tomáš v Indii v roku 72. Sv. Bartolomej zomrel v Indii v meste Derbend, kde ho zaživa stiahli z kože a potom ho stali. Sv. Matej zomrel v Etiópii mučeníckou smrťou. Azda jediným apoštolom, ktorý zomrel prirodzenou smrťou bol sv. Ján, ktorý zomrel v roku 101 vo vysokom veku v Efeze.

Avšak kresťania museli vyliať ešte mnoho krvi, aby sa nakoniec kresťanstvo stalo rovnoprávnym náboženstvom. Ale o tom až nabadúce.

PaedDr. Marek Cimbala
Snímka: internet

Žiť posolstvo Veľkej noci

Skončilo sa Pôstne obdobie. Kvetnou nedeľou sme vstúpili do Veľkého týždňa a pomaly sme sa vnorili do vrcholiacej drámy Ježišovho utrpenia. Počas obradov Veľkonočného Trojdnia sme sa intenzívne pripravovali na prežívanie veľkonočného tajomstva.

V **Zelený štvrtok** počas Poslednej večere Ježiš ustanovil sviatostné kňazstvo, Eucharistiu a nové prikázanie lásky. Okrem toho v obradoch tohto dňa umýval nohy apoštolom. Tento akt služby nás nabáda k tomu, aby sme aj my s láskou i pokorou dokázali slúžiť, aby sme sa obetovali pre svojich blízkych, chorých a všetkých, ktorí našu pomoc potrebujú. Aby sme jeho príklad pokory a „zníženia sa“ vedeli vnášať a prijať do našich životov, vzťahov i do našich skutkov.

Veľký piatok – deň Ježišovho odsúdenia a potupnej smrti. V tento deň pokánia a prísneho pôstu sme všetci pozvaní sprevádzať Ježiša na jeho krížovej ceste. Krížová cesta po veľkopiatočkových obradoch z kostola k niektorému z krížov v dedine alebo na cintorín nám sprítomňuje Ježišovo utrpenie

a v tajomstvách jednotlivých zastavení môžeme spolu s ním prežívať jeho bolesť a predkladať mu aj naše osobné kríže a ťažkosti.

V **Bielu sobotu** pri poklone pred Božím hrobom v tichu a modlitbe rozjímame o Ježišovom umučení a tajomstve jeho vzkriesenia a spásy pre nás. V tomto tichu sa ponárame do nášho vnútra, premietame si okamihy vlastného života a hľadáme odpoveď na otázku, či kráčame tou správnou cestou. S nádejou na stretnutie vo večnosti venujeme spomienku aj tým, ktorí nás sprevádzali naším životom a už nie sú medzi nami. So súmrakom Bielej soboty prichádzame do kostola. V jednotlivých častiach obradov so záverečnou procesiou po dedine za hlaholu zvonov prežívame tú najúžasnejšiu radosť zo vzkriesenia.

Veľkonočné sviatky sú najväčším kresťanským sviatkom. Ježiš nám svojím zmŕtvychvstaním priniesol novú nádej, lásku, svetlo do našich životov a vieru vo večný život. Okrem toho nám daroval vzácny dar – dar pokoja. Už po svojom prvom zjavení sa apoštolom prihovárал slovami: „Pokoj vám.“ A keď odchádzal k svojmu Otcovi, prostredníctvom apoštolov nám odkázal: „Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam.“

Prijmime tento vzácny dar pokoja do našich životov, staňme sa jeho nositeľmi v našich srdciach a šíriteľmi pre celé naše okolie, pre celé spoločenstvo, aby s jeho pokojom bolo každé nové ráno pre nás veľkonočným ránom.

Mária Koňaková, Teplička
Snímka: P. Lazor

Prečo plačeš, Mária?

Po svojom prvom hriechu, Bohom odsúdený bezprostredným neodvolateľným výrokom večného zatratenia, drak – ktorý sa volá diabol a Satan, čo zvädzal celý svet – odišiel bojovať s ostatnými, ktorí zachovávajú Božie prikázania a majú Ježišovo svedectvo (por. Zjv 12, 9–17). Božím súdom mu totiž neboli odňaté prirodzené dary, medzi ktoré patrí výnimočná inteligencia a nadľudská moc.

V Katechizme Katolíckej cirkvi sa píše, že terajší čas je podľa Pánových slov časom Ducha a svedectva, ale je to aj čas poznačený „ťažkosťami“ a skúškou zla, ktorá nešetří ani Cirkev a ktorou sa začínajú boje posledných dní. Je to čas očakávania a bdenia. Cirkev musí prejsť tou poslednou skúškou, ktorá otrásie vierou mnohých veriacich. Prenasledovanie, ktoré sprevádza jej putovanie tu na zemi, odhalí aj „tajomstvo nepravosti“ – ponuku ľahkého a zdanlivého riešenia ľudských problémov za cenu odpadu od pravdy. To spôsobí, že človek oslavuje sám seba namiesto Boha a jeho Mesiáša, ktorý prišiel v tele (s. 672, 675).

Sám Pán Ježiš sa pýta: „Nájde Syn človeka vieru na zemi, keď príde?“ (Lk 18, 8). A pokračuje: „Dávajte si pozor, aby vás onen deň neprekvapil ... aby ste sa mohli ... postaviť pred Syna človeka“ (Lk 21, 34–36). Písmo nás na mnohých miestach pozýva „stále sa modliť a neochabovať“. V zhode so svojím Synom aj Božia Matka skrze svoju viditeľnú prítomnosť viackrát pobádala Boží ľud k modlitbe, najmä k modlitbe posvätného ruženca. V 19. a 20. storočí jej hlas zaznieva priam naliehavý a varovný.

19. septembra 1846 vidia Melánia a Maxim – dvaja lasalettskí pastierikovia – postavu plačúcej ženy. Pani hovorí deťom o príčine svojho príchodu: napomína k pokániu, sebaovládaniu, vytrvalej modlitbe, zvlášť vyzýva k sväteniu nedele. Ak sa ľud neobrátí k Bohu, ona nebude môcť zadržať vystretú ruku svojho Syna.

11. február 1858 – Lurdy. Bernadeta smelo dvíha svoju chudobnú,

jednoduchú retiazočku s čiernymi zrnkami k Panej, ktorá akoby na to už dlho čakala. V jej trošku pozdvihnutej pravej ruke sa tiež zjaví ruženec. Bernadeta pozoruje Paniu, či sa aj ona modlí. K slovám modlitby Pani pripája aj svoju žiadosť: „Pokánie!“

13. máj 1917 – Lucia, František a Hyacinta – pastierikovia z Aljustrelu – pasú svoje stádo neďaleko obce Fatima. Len niekoľko krokov od nich zažiarilo nad dubom prenikavé, nad slnko jasnejšie svetlo – krásna Pani. Jej posolstvo z Fatimy pre celý svet: ruženec, pokánie.

8. marca 1930 kľačí sestra Amália z Ústavu misionárov ukrižovaného Spasiteľa na stupňoch oltára. Dostáva dar – ruženec – ktorý jej odovzdala osobne Panna Mária so slovami: „Je to ruženec mojich slz...“, ktorý prispeje k obráteniu mnohých hriešnikov.“

20. septembra 1973 „počuje“ v japonskej Akite hluchá sestra Agnes Sasagawa hlas Panny Márie, ktorej po tvári stekajú slzy. Odkaz je priamy: častá modlitba ruženca a pokánie.

Nebuďme ľahostajní k prosbám a slzám našej Nebeskej Matky. „Vytrvalá modlitba k Božej Matke je založená na dôvere, že jej materinský príhovor dokáže v srdci jej Syna dosiahnuť všetko... Keď v ruženci úpenlivo prosíme Máriu, stánok Ducha Svätého (porov. Lk 1, 35), oroduje za nás u Otca, ktorý ju naplnil milosťou i u Syna, zrodeného v jej lone, a modlí sa s nami a za nás“ (Rosarium Virginis Mariae, 16). Boj medzi mocnosťami dobra a zla na zemi pokračuje. Vzoprime sa zlu! Kristus je Pánom večného života. Pre toho, kto v pokore kráča po Pánových cestách, vystretá ruka Máriinho Syna neznamena odsúdenie, ale usmernenie k zmiereniu a novému životu vďaka milosti kríža.

Výsady členov ružencového bratstva prisľúbené preblahoslavenou Pannou Máriou:

- osobitná ochrana Ružencovej Panny Márie,

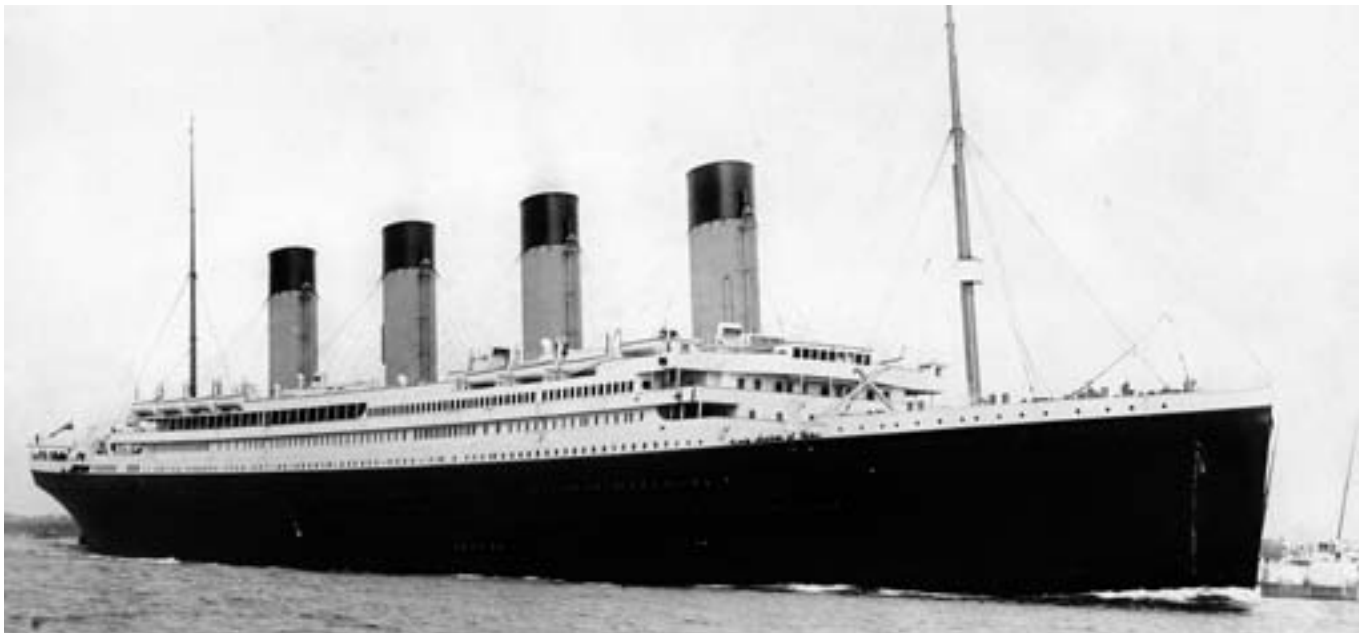
- spoluúčasť na modlitbe posvätného ruženca s nespočítateľným množstvom členov ružencových bratstiev po celom svete a spolupodiel na duchovných plodoch tejto modlitby po smrti,
- spoluúčasť na dobrých skutkoch všetkých členov ružencového bratstva,
- spoluúčasť na duchovných dobrách, modlitbách, svätých omšiach a plodoch apoštolátu členov Rehole dominiánov,
- spoluúčasť na ďalších úplných alebo čiastočných milostiach.

Bernadeta Maliňáková
Snímka: internet

Spracované podľa:
Ján Pavol II. – Ruženec Panny Márie, SSV, Trnava 2003
Hromník, M. – Lasalettské posolstvo, Dobrá kniha, Trnava 2008
Fonseca, L. G. – Fatima. Mária hovorí k svetu, Východoslovenské vydavateľstvo Košice, Košice 1992
Stanovy ružencových bratstiev na Slovensku, DMC Salve, Košice 2007
Werfel, F. – Pieseň o Bernadete Karmelitánsky kláštor svätého Jozefa – V spoločenstve s anjelmi, Lúč 2008
KKC

STO ROKOV SPOMIENOK A TICHÉHO POSOLSTVA

V apríli tohto roku uplynulo sto rokov od potopenia lode Titanic, ktoré bezpochyby predstavuje jednu z najväčších a najznámejších námorných tragédií. Aj po storočí pretrvávajúca udalosť v pamäti ľudstva, fascinuje svojím príbehom a stále ostáva zahalená rúškom tajomstva. S odstupom času ju však možno vnímať aj ako určité posolstvo, na ktoré by sme ani v dnešnej dobe nemali zabúdať. Pripomeňme si teda, čo sa pred 100 rokmi odohralo a aký odkaz zanechala táto tragédia pre nás a ďalšie generácie.

Titanic, nazývaný aj loď snov, bol luxusný zaoceánsky parník zhotovený na prepravu cestujúcich medzi európskym a americkým kontinentom. Celkovými rozmermi a konštrukciou išlo o najväčšiu loď, aká bola dovtedy postavená a túto skutočnosť umocňoval aj jej samotný názov. Svojou dokonalosťou a prepychom svedčila o veľkom technickom pokroku ľudstva. Vďaka najmodernejšej výrobnej technológii, aké vtedy existovali, bol predpoklad jej prípadného potopenia taký malý, že konštruktéri označili loď za prakticky nepotopiteľnú. Ako to už býva, zakrátko sa už o Titanicu rozprávalo ako o lodi, ktorú by ani sám Boh nedokázal potopiť.

Na svoju prvú plavbu sa Titanic vydal z Anglicka do New Yorku s vyše 2200 cestujúcimi na palube. O viere v dokonalosť a bezchybnosť tohto diela svedčil aj fakt, že počet záchranných člnov na lodi nepostačoval ani pre polovicu posádky. Počas prvých dní sa Titanic plavil najvyššou možnou rýchlosťou, aby dorazil do cieľa v čo najkratšom čase, čo malo ešte viac posilniť mýtus o jeho veľkoleposti. Táto snaha

dokonca prevážila nad opatrnosťou posádky, ktorá aj napriek varovným telegrafickým správam podcenila hrozbu plávajúcich ľadovcov. Priebek plavby sa však zdal byť bezproblémový a všetko nasvedčovalo tomu, že Titanic onedlho po prvýkrát slávnostne dorazí k americkému pobrežiu.

V noci 14. apríla 1912 však došlo k nečakanej udalosti, ktorá zmenila osudy všetkých cestujúcich a vyvrátila mýtus o nezniteľnosti tohto majestátneho diela. Krátko pred polnocou narazil Titanic na veľký ľadovec, ktorý spôsobil jeho závažné poškodenie. V tej chvíli len kapitán a posádka pochopili, že osud lode je spečatený a zakrátko skončí na dne Atlantického oceánu. Ich telegrafické volanie o pomoc zaregistrovalo niekoľko lodí v okolí, avšak ani jedna nebola tak blízko, aby sa dostala včas na miesto tragédie. Keďže Titanic nemal dostatočný počet záchranných člnov, nešťastnému koncu nebolo možné zabrániť a spolu s loďou zahynulo v ľadovej vode vyše 1 500 pasažierov.

Už celé storočie leží vrak Titanicu na dne mora a je tichým hrobom mno-

hých ľudí a ich osudov. Prednedávnom odišiel z tohto sveta aj posledný žijúci účastník tragédie. Táto udalosť sa však stala nezabudnuteľnou legendou a najmä určitou formou výstrahy, ktorá žije dodnes.

Práve tak, ako vtedy ľudia precenili dokonalosť a nezniteľnosť svojho diela, tak podcenili vlastnú opatrnosť a bezpečnosť, ktoré sa im nakoniec stali osudnými. Aj dnes má ľudská spoločnosť sklony k vyvyšovaniu sa a pýche na svoje materiálne bohatstvo a konzumný spôsob života, na báze ktorých sú v čoraz väčšej miere stavené ich hodnotové kritériá. Ani v súčasnej modernej dobe, v ktorej má človek množstvo technických vymožeností by sme však nemali zabúdať pristupovať ku každému svojmu úspechu v živote s pokorou a vnímať ho ako Boží dar, ktorý, ak si ho prestaneme vážiť, môžeme ľahko stratiť.

Aj príbeh o Titanicu je dôkazom, že akákoľvek pýcha a viera v ľudskú dokonalosť a neomylnosť môžu veľmi rýchlo skončiť na dne.

Vladimír Bartoš, lekár
Snímka: internet

Vynovil markušovský Boží hrob

V uplynulej dobe vykonal opravu historických častí Božieho hrobu. Toto reštaurovanie bolo už jeho druhou zákazkou pre Markušovce. Čo ovplyvnilo rozhodnutie tohto človeka nastúpiť cestu obnovy historických pamiatok a tým aj zachovávaní ľudovej zbožnosti, sa dozvieme v rozhovore s pánom Ambrózom Smotrilom z Chraste nad Hornádom.

Ako ste sa dostali k reštaurovaniu starých pamiatok, sôch, obrazov, častí oltárov?

Od mladosti som inklinoval k umeniu, chodil som do výtvarnej skupiny v Spišskej Novej Vsi, kde som sa učil rôzne techniky modelovania, maľovania. Bolo to asi do mojich osemnástich rokov. Neskôr, asi v roku 1979, keď sa pripravovala oprava pôvodne románskeho kostola v Chrasti nad Hornádom, som sa s pánom farárom Palušákom rozprával o oprave barokových bočných oltárov. Následne ma pán farár pozval na stretnutie s reštaurátorkou pani Dáriou Marianiovou, Mgr. art. z Pezinka, ktoré bolo na fare. Keďže pracovala sama, bez nejakého tímu, opýtali sa ma, či by som jej nechcel pomáhať. Potom sme oltáre rozobrali, uložili na fare, jednotlivé časti petrifikovali. Ukázala mi postup a povrchovú úpravu som potom vykonával sám. Oboznámila ma s technikami, možnosťami reštaurovania pamiatkových a nepamiatkových artefaktov. Poskytla mi svoje poznámky a odbornú literatúru.

Čo všetko ste už opravovali, okrem kostola vo vašom rodisku?

Vo Vítkovciach som opravoval bočný oltár, v Klčove dva oltáre, v Markušovciach, ešte počas pôsobenia pána farára Vítkovského, obraz Narodenia

Pána, ktorý je uložený na fare. V Spišských Hanušovciach som opravoval sochu Pána Ježiša – zmrŕychvalého Krista na žiadosť pána farára Želonku. Asi pred dvoma rokmi som reštauroval sochu Dobrého pastiera v Odoríne. Pán Štefan Kozák ma pozval do Matejoviec, aby som im pomohol s opravou starého dreveného stropu kostola, v strede ktorého bol obraz Ježiša – Dobrého pastiera a poškodená ornamentálna výzdoba. Pre Liptov som reštauroval krížovú cestu maľovanú na plátne.

Aký najstarší exponát ste opravovali?

Myslím, že najstaršie boli barokové oltáre z nášho kostola v Chrasti nad Hornádom, keďže je to najstarší kostol tu v okolí. Kostolík predstavuje unikátny typ rotundy, jedinečný na území Slovenska. Dostal sa k nám pravdepodobne z oblasti severného Talianska. Okolo pôvodu stavby bolo veľa nejasností, jeho vznik datovali odborníci do intervalu od 9. storočia do konca 13. storočia.

Reštaurovali ste dielo nejakého známeho majstra sochára alebo maliara?

V našom kostole počas výskumu interiéru objavila fresku v sanktuáriu pani Puškárová, poskytla mi potrebné informácie a následne som fresku zreštauroval. V tom čase som pracoval

ako maliar v Pamiatkostave, v ktorom pracovali aj poľskí odborníci a od nich som odporozoval rôzne techniky reštaurovania nástenných malieb. Ako treba niektoré časti nechať, niektoré odstrániť, zachovať pigmenty farieb a potom aj podľa nich namiešať potrebné farby.

Pri opätovnej výmalbe kostola som objavil na strope v dostavanej časti dvoch anjelov od majstra Jozefa Hanulu, ktorým sa zachovali fragmenty farieb, podľa ktorých som ich potom obnovil.

Oprava Božieho hrobu v Markušovciach je už vašou druhou zákazkou pre našu farnosť. Čím bol pre vás zaujímavý, čo vás prekvapilo?

Keď mi ho priviezli demontovaný, bol značne poškodený a nebolo jasné, čo k čomu patrí. Pomyslel som si, či to priviezli na spálenie... Ľavá časť bola úplne rozpadnutá. Vrchnú a pravú časť som rozobral, dobré časti som zachoval, namoril niekoľkokrát proti červotoči a namiesto nepoužiteľných častí som vyrobil nové – časti výzdoby, horná časť je celá nová, v spodnej obidve vežičky. Väčšinu častí vyrábam ručne. Po oprave a reštaurovaní som potom postupne poskladal jednotlivé časti, pričom mi pomohla aj fotografia od pani Klučárovej.

Ondrej Švančara, Peter Lazor

Misie vo farnosti Smižany

Koncom februára a začiatkom marca sa v Smižanoch konali ľudové misie. Keďže naše farnosti nedeli veľká vzdialenosť a misie sú obohatením nášho každodenného kresťanstva, aj mnohí z nás sa ich osobne zúčastnili. Katarína Hrušovská a Žaneta Mačáková zo Smižian nám priblížili atmosféru vo farnosti a podelili sa s nami o svoje osobné prežívanie. Možno sa ich slová stanú pre nás inšpiráciou, a tak zjednotení v modlitbe budeme prosieť o dar misií aj pre našu farnosť, ktorá túto milosť zažila naposledy v roku 1942.

Význam misií

Ľudové misie sú významnou udalosťou prebudenia, povzbudenia a prehĺbenia našej viery. Pomáhajú nám dôkladnejšie preniknúť do učenia Cirkvi, pobádajú nás k odpusteniu blížnym a obnove vzájomnej lásky. Sú veľkou výzvou utužiť náš vzťah s Bohom, ktorý nás neustále hľadá.

Duchovná príprava

V Smižanoch boli misie naposledy v roku 1993. Keď sme sa dozvedeli, že po devätnástich rokoch sa budú konať opäť, bola to pre nás potešujúca správa. Začali sme preto intenzívnou duchovnou prípravou, ktorá spočívala najmä v prednášaní modlitby, ktorou sme pri každej svätej omši prosili o požehnanie Svätých misií v našej farnosti.

Otče, bohatý na milosrdenstvo, skrze tvojho Syna, ktorý sa stal človekom, aby nás vykúpil, pokorne ťa prosíme, naplň darmi Ducha Svätého naše srdcia, aby v nás Sväté misie priniesli stonásobnú úrodu. Daj, aby sme v Božom milosrdenstve našli uzmiernenie za naše hriechy a pokoj nášho srdca, aby sme získali vnútornú silu odporovať hriechu, obrátiť sa k Bohu, a aby sme našli Božiu dobrotivosť, ktorá láskavo odpovedá na ľudské pokánie. Ó, Mária, Matka milosrdenstva, bedli nad všetkými, aby nevyšiel nazmar Kristov kríž, aby človek nezišiel z cesty dobra, nestratil vedomie hriechu, vzrastal v nádeji v Boha bohatého na milosrdenstvo, slobodne konal dobré skutky, ktoré mu Boh ponúka, a takto nech je po celý život na chválu jeho slávy. Amen.

Čas milostí

Termín misií bol stanovený na 26. februára – 4. marca 2012, čiže už v Pôstnom období a viedli ich otcovia Kapucíni. Pre lepšiu organizáciu

boli pripravené pozvánky s rozpisom jednotlivých tém na každý deň, ktoré dobrovoľníci z radov veriacich osobne prinášali do všetkých domácností. Nikomu nemohlo nič ujsť, pretože celý program bol rovnomerne rozvrhnutý vo farskom kostole v Smižanoch i vo Svätyni Božieho milosrdenstva na sídlisku Západ 1.

Deň čo deň sa nám misionári pripravovali prostredníctvom tém, ktoré doslova zapadli do dnešnej doby. Prvou z tém bola Boh ťa miluje, za ňou nasledovali ďalšie: Hriech, Spása v Ježišovi Kristovi, Viera a obrátenie, Ježiš je Pán, Duch Svätý, Cirkev – Spoločenstvo a zavŕšené boli témou Rast a premena v Kristovi.

Katechézy a misijné kázne boli smerované pre všetky vekové kategórie. Otcovia Kapucíni nám ich prezentovali praktickými ukázkami, pantomimou, scénkami, ale i piesňami sprevádzanými na gitare a harmonike. Počas misií mal každý účastník denne možnosť pristúpiť k sviatosti zmierenia a manželské páry si mohli obnoviť svoje manželské sľuby. Misionári si našli čas aj na stretnutia s deťmi, mládežou, birmovancami a chorými.

Pripravili si pre nás koncert, adoráciu i modlitbu krížovej cesty na smižianskej kalvárii, do ktorej sme sa aktívne zapojili nesením kríža. Zároveň sa každý deň o 15. 00 konala pobožnosť k Božiemu milosrdenstvu vo Svätyni Božieho milosrdenstva.

Radost, ktorá vychádzala zo srdc misionárov, otvárala aj naše srdcia. Neprestajne nás uisťovali, že Pán Boh nás má rád takých, akí sme, aj pre našu hriechnosť: „Boh miluje hriešnika – nemiluje hriech. A ak ho naplno prijme do svojho života, ponúkne nám východisko z každej strasti, pretože nás chce viesť do večného života.“

V tomto milostivom čase sme prežívali pekné chvíle a boli sme povzbudení príkladom otcov Kapucínov, ktorí zdôrazňovali, že život kresťana môže byť naplnený radosťou, keď žije v prítomnosti Boha a podľa jeho prikázanií. Po ukončení misií sme posilnení duchovnými darmi a misijným požehnaním odchádzali do svojich domovov šíriť Kristovu vieru, nádej a lásku.

*Pre Pokoj a dobro spracovala
Barbora Klučárová
Snímka: Peter Lazor*

Pravý Baránok

Pokúsme sa nájsť analógiu obety v knihách Starého a Nového zákona

Obraz obetovania baránka je v Starom zákone častý. Ľud obetoval zvieratá pri rôznych príležitostiach. V knihe Exodus sa spomína obetovanie baránka pri príležitosti slávenia pamiatky na vyslobodenie izraelského národa z egyptského otroctva. Sú v nej uvedené podrobné postupy, ako má byť táto obeť vykonaná a Pán v nej svojmu ľudu prikazuje: „Tento deň bude pre vás pamätný a budete ho sláviť“. Obetné zvieratá sa obradne zabíjali vždy na Veľký piatok.

V Novom zákone si Ježiš uctieval túto pamiatku so všetkými postupmi a predpismi vtedajšej doby vo večeradle. Pri jedení chleba a pití vína naznačil svoje utrpenie a obetovanie sa za ľudí. Nakoniec vyslovil slová, ktoré sú dodnes súčasťou svätej omše: „Toto robte na moju pamiatku“. A aj Ježiš – obetný Baránok Nového zákona – bol bičovaný, ukrižovaný a „obetovaný“ práve na Veľký piatok.

Dve takmer identické udalosti odohrávajúce sa v iných dobách. Udalosti starej doby sú prorockou predzvesťou novej doby. V porovnaní starozákonnej a novozákonnej obety však nachádzame zásadný rozdiel, ktorý určuje význam a zmysel kresťanskej Veľkej noci. V starej dobe bola cieľom „povinnej“ obety zvieratá snaha človeka ochrániť sa pred Božím hnevom. V novej dobe bola cieľom dobrovoľnej obety Božieho Syna jeho snaha zmieriť človeka

s Bohom a túžba zbaviť ho dedičného hriechu.

- Po starom – istota tu na zemi.
- Po novom – nádej na večný život.

- Slobodná vôľa.
- Vyber si!

- Istota: peniaze, domy, majetky, práca, rodina, zdravie, úspech ...
- Nádej: láska, obetavosť, horlivosť, dokonalosť, vytrvalosť, pracovitosť...

*Magdaléna Mrovčáková
Snímka: P. Lazor*

PRAVÝ BARÁNOK

„Je dôstojné a správne vzdávať vďaky, z hĺbky srdca, z celej duše zvelebovať, neviditeľného, všemohúceho Boha Otca a ospevovať jeho jednorodného Syna, nášho Pána Ježiša Krista.

Lebo slávime veľkonočné sviatky, keď bol zabitý pravý Baránok, ktorého krv posväčuje veraje veriacich. Toto je noc, ktorá dnes na celej zemi veriacich v Krista vymaňuje z nepravosti sveta a z otroctva hriechu, vracia im Božiu milosť a vovádza ich do spoločenstva svätých. Toto je noc, v ktorej Kristus rozlámал okovy smrti a víťazne vstal z hrobu.“

V tomto krásnom chválospeve je obsiahnutý celý význam Veľkej noci. Spája sa v ňom Starý a Nový zákon. Existuje výrok: „Nový zákon je v Starom zákone zastretý a Starý zákon je v Novom odostretý.“

Farničky z Lieskovian na modlitbách vo svojom kostole

Aby sme vždy svedčili o tvojej láske k nám

„Pane Ježišu, ty si spečatil našu lásku vo sviatosti manželstva, aby sme vždy svedčili o tvojej láske k nám.“ Touto vetou sa začína modlitba manželov v našich modlitebných knižkách, katolíckych spevníkoch. Jednoduchá veta, ktorá má veľký význam pre manželov a rodinu nielen v tomto Velkonočnom období. Pripomína nám, že na počiatku každej kresťanskej rodiny je sviatosť manželstva, ktorou Boh spečatil lásku snúbencov, aby sviatostným spôsobom vznikla nová kresťanská rodina, ktorá má svedčiť o jeho veľkej, nekonečnej láske k nám. Boh je na začiatku aj vo vnútri života každej kresťanskej rodiny.

Pôstne obdobie bolo časom obnovy vnútra nielen každého z nás osobne, ale aj našich rodín. Využili sme ho hlavne na to, aby sme počas Veľkej noci v našich rodinách pripravení a obnovení spolu volali – Aleluja! Aleluja, ktoré nadprirodzeným spôsobom zvýrazňuje Božiu obeť a zmŕtvychvstanie. Aleluja, ktoré vyjadruje radosť v našich kresťanských rodinách. Aleluja, ktorým máme svedčiť o Božej láske k nám.

Prednedávnom bol v televízii zaujímavý film, ktorý opisoval život muža nespokojného so svojim životom, namrzeného a nevrleho k okoliu, k priateľom, arogantného v práci. Jeho život sa zmenil vo chvíli, keď začal na všetko odpovedať jednoduchým slovíčkom – áno. Na prvý pohľad nič nezvyčajné, taká maličkosť. Bolo však zaujímavé sledovať, ako absolútne áno ovplyvnilo a hlavne zmenilo jeho život, ktorý sa pre neho stal lepším, krajším, naplneným radosťou a spokojnosťou.

ÁNO vystihuje nielen vykupiteľské dielo Ježiša Krista, ale aj našu vieru v Boha. Ako Ježišove áno vystihovalo jeho poslušnosť Otcovi a nášmu Bohu, poslušnosť až na smrť na kríži,

tak i naše áno má vyjadrovať našu poslušnosť Bohu, oddanosť vo viere, ale aj súhlas s plnením a prijatím Božej vôle v našom živote, našej rodine. Áno, Pane, chceme osobne i spolu v rodine plniť tvoju vôľu, aby sme vždy svedčili o tvojej láske k nám.

Áno pre vieru v Boha, áno pre lásku k Bohu, blížnemu, lásku v rodine, áno pre kríž, áno pre plnenie Božej vôle, áno pre dosiahnutie rodinného šťastia a pokoja. Jedno veľké áno pre nášho nebeského Otca, Ježiša Krista i Ducha Svätého, áno pre kresťanský rodinný život.

Čo však znamená áno v našej rodine? Ako často ho používame alebo skôr, ako často sa mu vyhýbame? Aké odpovede prevládajú v našich rodinách? Ako sa správame medzi sebou, k požiadavkám iného člena našej rodiny? Odpovedáme áno, alebo používame výhovorky typu: možno, teraz nie, nechce sa mi, nemôžem, neviem, nedám, nie som spokojný, nebudem... Ak by sme mali popísať našu rodinu, je v nej medzi nami viac áno alebo viac nie?

Aké by to bolo, ak by sme si nielen v čase Veľkej noci, ale i počas bežného

života v našej rodine povedali, že si budeme, tak ako muž v spomínanom filme, na všetky požiadavky členov rodiny odpovedať áno? Ak by rodičia na požiadavky detí odpovedali áno, samozrejme, v rámci možností, lebo rodičia musia usmerňovať svoje deti; ak by sme odpovedali áno na vzájomné požiadavky medzi mužom a ženou – mamou a otcom; ak by deti začali poslúchať na slovíčko svojich rodičov jednoduchým áno mamka, áno ocko? Na prvý pohľad neuskutočniteľná myšlienka, na druhej strane jednoduchá a pritom tak trochu jedinečná. Jednoduché áno vystihuje aj Svätú rodinu, Máriino, Jozefovo a Ježiškovo áno. Ako dlho by asi trval takýto rodinný stav jednoduchého áno? Možno jeden deň, možno celý vikend, možno celý týždeň či mesiac a možno len pár hodín. Odpoveď na túto otázku musíme hľadať sami v našej kresťanskej rodine.

Velkonočné obdobie nás priam nabáda pokúsiť sa povedať áno Bohu, áno rodine, áno Božej vôli, aby sme vždy svojim životom svedčili o jeho láske k nám.

Manželia Lační, Teplička
Snímka: internet

Bud' sám sebou

Naše srdcia sú plné túžob, snov, ideálov. Asi každý z nás už chcel v niečom prediť ostatných, byť v niečom lepší, vtipnejší, šikovnejší, úspešnejší. Na tejto túžbe v podstate nie je nič zlé, veď často môže motivovať k dobrým veciam i veľkým skutkom. Zlou sa stáva až vtedy, keď ovládne naše správanie, myšlienky, keď sa našou prioritou stane naše vlastné ego. Potom naše vzťahy a „partie“ vyzerajú tak, že sa každý „bije“ len sám za seba a stačí, ak sa k tomu pridá maličká nezhoda a spoločenstvo sa škriepi. Takto by však vzťahy medzi ľuďmi vyzerat nemali. Túžba niečo robiť a vyniknúť je ľudskému srdcu prirodzená a je dobrá, lebo motivuje k aktivite, neustálemu sebazdokonalovaniu sa. Obrazy ľudí, ktorých táto túžba opustila, vidíme každodenne a nie je to nič príjemné. Ako by sme sa mali správať v našich medziludských vzťahoch?

Každý z nás je jedinečný, hodnotný originál

Je veľkou chybou dnešnej spoločnosti, že sa ľudia snažia splynúť s davom. Každý človek je jedinečný, ma vlastné charakterové črty a schopnosti, výzor. Sme každý iný, no napriek tomu ako by sme chceli byť všetci rovnakí. Teraz nemyslím len na rifle, ktoré sa stali naším každodenným oblečením, ale skôr na to, že nejdeme von, aj keď sa nám chce, lebo ostatní nejdú; neozve-me sa, keď sa učiteľ pýta, hoci odpoveď poznáme, lebo ostatní sú ticho a čo ak povieme hlúposť?! Ak nás na hodine niečo zaujme, nespýtame sa preto, lebo by sme oddialili koniec hodiny a ostatní by sa nepotešili. Vo všetkých situáciách, v ktorých sa neprejavíme alebo nevytvoríme podmienky na prejavenie sa iným, strácame kus našej jedinečnosti, toho úžasného daru, ktorý sme dostali od Pána.

Neobzerajme sa stále za tým, čo robia a majú naši priatelia, nerozmýš-lajme nad tým, ako by som mohol zaujať, budme sami sebou, robme to, čo nás baví. (Samozrejme, pokiaľ tým nebudeme ubližovať druhým alebo Pánu Bohu – poznámka pre tých, ktorí by chceli hrať v noci na bubne. My sa zbavíme zbytočného stresu z toho, čo si budú o nás ľudia myslieť, nebudeme opakovať po všetkých kamarátoch a ako bonus, ak tak budú robiť aj iní, tak sa aj zabavíme pri pohľade na našich jedinečných priateľov. Tu však nesmieme zabudnúť, že aj naši priatelia majú právo na to, aby sme ich prijali takých, akí sú a nesnažili sa ich prerábať na svoj vlastný obraz dokonalosti.

Aktivita verus pasivita

Milí mladí priatelia, vo vás všetkých je obrovský potenciál. Nie náhodou nás mladých blahoslavený Ján Pavol II. nazýval nádejou pre tento svet. Máme veľa voľného času a v dnešnej dobe obrovské možnosti jeho využitia. Je len na nás, čo s ním spravíme a ako ho využijeme. Písať o tom, čo by sme mali robiť je zbytočné, lebo každý sme iný a máme vlastné záujmy. Každý vie, ako sa mu dobre relaxuje, pri čom sa príjemne vyštvávi a zapotí, či ktoré činnosti ho oberajú o pokoj a má po nich pocit straty času.

Využívajme čas, ktorý máme od Pána na konanie dobra, na potešenie našich blízkych. Je ľahké minúť ho na príjemné veci, ktoré nás bavia, no v skutočnosti nám nič nedajú. Samozrejme, je dôležité zabaviť sa, ísť vonku, porozprávať s priateľmi. No rovnako dôležité je nájsť si čas aj pre činnosti, ktoré skutočne rozvíjajú naše vnútro alebo naše schopnosti. Nemyslím len prečítať nejakú knihu, ale niečo vyrobiť, zorganizovať, vylepšiť. Ak na sebe prestaneme pracovať, veľmi ľahko zlenivíme a potom je veľmi ťažké začať niečo robiť.

Taktiež je potrebné nájsť si čas a popremýšľať nad sebou. Môžeme svoje vnútro prehlušovať hlukom hudby, zábavy, kamarátov, ale len na istý čas, pokiaľ nás to neprestane baviť. Priestor na sebahodnotenie nám ponúka večerná tichá modlitba, v ktorej môžeme zhodnotiť to, čo sme v daný deň urobili a prežili. Ticho a pokoj nás učí myslieť samých za seba, nielen prijímať myšlienky druhých, ale tvoriť vlastné, od-

vodňovať si veci a vyberať si tie, ktoré sú hodné aj našej obety.

Aj pri osobnom súde budeme stáť pred Pánom každý sám, každý sa bude zodpovedať za svoje skutky, myšlienky, slová. A vtedy výhovorky – neviem, prečo som to spravil, spravil som to, lebo Jožo s Janom to robili, veď predsa do toho klubu išla celá „partia“ – neobstoja, lebo nebudeme zodpovedať za konanie našich priateľov, ale za svoje vlastné konanie.

Nič nepôjde ľahko

Nebudem vám však klamať, že ak sa pre niečo z toho, o čom som písal rozhodnete, všetko pôjde ľahko a že stačí len obyčajné chcem. Nie, veľmi často sa človeku chcieť nebude, lebo aj to patrí k našej prirodzenosti. Keď sa aj pre niečo rozhodnete, narazíte na odpor iných, ktorí vás nepochopia a budú odrádzať. Ak sa rozhodnete vyčleniť si pätnásť minút na večernú modlitbu, tak sa môže stať, že vám niekto zavolá alebo zistíte, že myslíte na niečo iné, že kamarát sa prihlásil na internet, prípadne, že máte zajtra nejakú písomku. Nič však vo vašom živote nie je dôležitejšie ako Boh, vy a vaši blížni. To nám hovorí aj Pán Ježiš v hlavnom prikázaní.

Napriek všetkým ťažkostiam, ktoré nás pri snahe o zlepšenie nás a našich vzťahov postretnú, máme obrovskú oporu v Pánovi Ježišovi. On sám prekonal najväčšiu prekážku – smrť. A ak ho budeme prosiť a veriť mu, tak s jeho pomocou dokážeme prekonať aj my všetky prekážky, ktoré nás postretnú.

Michal Bušovský

Rodičia, na slovíčko

Aj u vás to občas iskrí? Alebo inak – láska nehádaná, nie je milovaná. Istou formou komunikácie je i hádka, ktorú sprevádza zvyšovanie hlasu, stupňovanie napätia. Je to správne riešenie svárov či konfliktov?

Veľakrát deti reagujú zvyšovaním hlasu, sú hašterivé. Rodičia možno ani nevidia, že toto správanie detí, je často zrkadlovým obrazom ich vlastného konania. Vidia viac reakciu svojich detí, než to, ako sami na nich pôsobia. Roztržky sú výsledkom nepriateľskej atmosféry. Rodičia k nej prispievajú tým, že automaticky kladú otázky a nenačujú tomu, čo im deti rozprávajú a často majú námietky proti všetkému, čo deti povedia.

Keď dieťa neposlúcha, je možno ťažké prekonať sa a nehovoriť nevlúdne. Lenže rozhnevaný tón hlasu len živí nepriateľskú atmosféru. Čím viac rešpektujeme pocity detí, tým viac budú rešpektovať našu autoritu. Ovládajme vedome svoj postoj a tón hlasu: hovorme pravdu, buďme pri sťažnostiach konkrétni, s kritikou opatrní, hlavne nekričme, neprednášajme a odpusťme si rady. Je to dosť ťažké, predsa všetci máme svoje možnosti, no stojí to za pokus.

Niekedy sa zdá, že nás deti nepočúvajú, kým nezvýšime hlas. Môže byť. Možno to naozaj myslíme vážne až vtedy, keď kričíme. Viac-menej to slúži k vytvoreniu nepriateľskej atmosféry. Lepšie je hovoriť mierne a rozhodne. Naše slová – a to, čo po nich bude nasledovať – môžu signalizovať, že to myslíme vážne. Nebudeme tak zbytočne vytvárať úzkosť a hádavosť. Keď rodičia nepočúvajú, čo sa im dieťa snaží povedať, dieťa nadobudne dojem, že hádanie je jediná možnosť, ako dosiahnuť pozornosť rodičov. Teda, pokiaľ je to len trochu možné, vyhnime sa konfliktom.

*Adriana Lazorová
(spracované podľa knihy Jak se přestat hádat s dětmi – Michael P. Nichols)*

Milé Božie deti,

o samotných udalostiach Veľkej noci ste sa dopyčuli v kostole. Tentoraz vám priblížime, ako prežívali naši predkovia obdobie príchodu jari na Spiši.

Na Šmertnu nedzeľu dva týždne pred Veľkonočnou nedeľou, sa ľudia snažili vyhnúť zimu z dediny vynášaním ženskej figuríny. Bola to figurína z dreva (dve palice v tvare kríža) a slamy, upravená do ľudskej podoby a oblečená do sviatočných šiat. V rôznych krajoch mala rôzne pomenovanie: Muriena, Kyselica, Baba alebo Hejhana, u nás ju volali Šmertka. Dievčatá a chlapci so Šmertkou chodili po celej dedine, spievali rôzne piesne a nakoniec ju vyniesli k potoku, kde ju vyzliekli, zapálili a hodili do vody. V niektorých oblastiach dievčatá po vynesení Moreny opäť obišli celú dedinu, tentoraz s košíkom. Gazdiné im za to, že vyniesli zimu z chotára, dávali do košíka vajčka, ktoré potom použili na Veľkú noc pre kúpačov.

V Pôstnom období sa nesmela v izbách zmetať pavučina, lebo by sa vraj poškodila budúca úroda lanu. Aká dlhá bola pavučina, taký dlhý – vysoký lan mal narásť. Keď bol Pôst suchý, mal byť celý rok úrodný. Vlhký blatisť marec bol bôlom roľníkov. Keď boli v marci hmly, malo v tom roku veľa pršať. Marcový sneh zase bolel polia. Ak pršalo na Štyridsať mučeníkov – 10. marca – malo pršať ešte štyridsať dní. Ak bol Jozef – 19. marec – svetlý a jasný, mal byť úrodný rok. A na Zvestovanie Pána – 25. marca – mali začať rásť korenky trávy a dateliny.

Napokon nastal Veľký týždeň. V Zelený štvrtok sa zaviazali zvony, aby počas týchto dní nezvonili a mohli sa rozozvučať iba pri slávnosti Vzkriesenia. Hovorilo sa, že zvony na tie tri dni odletia do Ríma. Na Veľký piatok bol stále prísny pôst. V ten deň sa sledovalo počasie: ak pršalo alebo snežilo, nikomu to nevadilo, lebo vtedy zem potrebuje a prijíma veľa vody. Odkiaľ v ten deň dul vietor, z tej strany mal duť až do Jána. Na Veľký piatok hrali študenti v mestách pašiové hry o utrpení Ježiša Krista – najstarší záznam na Spiši je z Kežmarku z r. 1523 – 24. Veľká noc sa prežila v rámci slušnosti ako jeden z najväčších sviatkov – jedli sa len posvätené jedlá. Veľkonočnú nedeľu sa snažili rodiny sláviť doma – podobne ako Božie narodenie. Na Veľkonočný pondelok na svitaní prichádzali mládeni, vytiahli dievčatá k potoku alebo pumpe, olievali ich, vyšibali korbáčmi, za čo dostali maľované vajčka, zajesť i vypiť.

Veľkonočné sviatky padli najčastejšie na mesiac apríl. I vtedy sa sledovala príroda. Suchý apríl nebol roľníkom po vôli. Ak bol Vincent – 5. apríl – svetlý a jasný, mal byť úrodný rok.

Prežívanie Veľkej noci dnes je trochu iné. Aj v každej vašej rodine máte nejaké zvyky, ktoré ste zdedili po starých rodičoch, čo je veľmi dobré. Všimajte a zapamätajte si ich, aby ste raz aj vy mohli iným sprostredkovať veľkonočnú radosť.

Adriana a Peter Lazorovci

Birmovný rodič podľa Kódexu kánonického práva

CIC Kán. 892 – Birmovanec má mať podľa možnosti birmovného rodiča, ktorého úlohou je starať sa, aby sa pobirmovaný správal ako opravdivý Kristov svedok a aby verne plnil povinnosti, ktoré s touto sviatosťou súvisia.

CIC Kán. 874 – § 1. Aby niekto bol pripustený na prijatie úlohy birmovného rodiča, je potrebné:

1. aby ho určil sám birmovanec alebo jeho rodičia, alebo ich zástupca, alebo, ak títo chýbajú, farár, alebo vysluhovateľ, a aby bol schopný a mal úmysel plniť túto úlohu;

2. aby zavŕšil 16. rok života, ak diecézny biskup nestanovil iný vek, alebo ak sa farár alebo vysluhovateľ domnie-

vajú, že z oprávneného dôvodu treba pripustiť výnimku;

3. aby bol katolík, pobirmovaný, ktorý už prijal najsvätejšiu Eucharistiu a viedol život primeraný viere a úlohe, ktorú má prijať;

4. aby nebol postihnutý nijakým kánonickým trestom, zákonne uloženým alebo vyhláseným;

5. aby nebol otcom alebo matkou birmovanca;

6. odporúča sa, aby to bol krstný rodič birmovanca;

7. katolícky birmovný rodič má žiť vo sviatosťnom manželstve (pokiaľ nie je slobodný, kňaz alebo rehoľník).

-red-

Úprava stromov pri kostole v Markušovciach

V sobotu 31. marca sa aj napriek nepriazni počasia uskutočnilo opílovanie konárov dvoch líc na kostolnom dvore. Aby sa táto práca dala zrealizovať a bola bezpečná, bolo potrebné zabezpečiť plošinu, z ktorej sa konáre mohli orezávať. Túto plošinu nám zaobstaral pán Pavol Jarab, za čo mu úprimne ďakujeme. Hlavní majstri pri pílení boli Jozef Grečko ml., Jozef Mrovčák a Michal Grečko. Pomocníci a koordinátori Michal Franko, František Mrovčák, Imrich Laznia, Valentín Hudák, František Kalafut, Jonáš Čuchran, Ambróz Čuchran, Pavol Zmuda st. a Pavol Zmuda ml. Všetkým, ktorí priložili ruku k dielu, patrí úprimné Pán Boh zaplatť.

-red-

*Usilovní dobrovolníci pri práci na kostolnom dvore v Markušovciach
Snímka: P. Zmuda*

Založené 1999

fotoobjektívom

Velká noc 2012 v Markušovciach

Foto: P. Zmuda

Časopis vyšiel aj vďaka finančnej podpore Obce Markušovce a Obce Teplička.

Vydáva Rímskokatolícky farský úrad Markušovce pre farnosť Markušovce a filiálky Teplička, Pod Teplička a Lieskovany. Zodpovedná redaktorka: Mgr. Monika Hodnická. Redaktori: Mgr. Adriana Lazorová, Peter Lazor, Lýdia Bušovská a externisti. Sadzba a grafická úprava: Ing. Peter Hamrák. Technické spracovanie: Tlačiareň Kežmarok. Jazyková úprava: Mgr. Barbora Klučárová. Odborný konzultant: Mgr. Ondrej Švančara, Imprimatur: Prof. ThDr. František Tondra, spišský diecézny biskup, BÚ 16.2.1999, č. prot. 113/99. Registrované OÚ, odbor školstva a kultúry v Spišskej Novej Vsi, reg. č. 2/99. Náklad 1000 kusov. Adresa redakcie: Rím. kat. farský úrad, Michalská 52, 053 21 Markušovce. Nepredajné. E-mail: info@pokojadobro.sk. <http://www.pokojadobro.sk> Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky. Nevyžiadané rukopisy nevraciam.

www.pokojadobro.sk